Julius Keleras

sniegas, benamis, krentantis

APOSTROFA

sniegas, benamis, krentantis demonstruoja nunykusio ar prišč̌iuvusio kultūros pasaulio ilgesį, puikią poetinę mokyklą bei per ilgus metus išsiugdytą individualų, išsyk atpažįstamą stilių. Tai labai grakšti knyga. Barokiškai turtinga įvaizdžių, tačiau podraug ir neperkrauta jais. Neperkrauta ir pačiais eilėraščiais. Taupi knyga. Pasitikinti ne žodžių/įvaizdžių gausa, o jų talpumu.

Kęstutis Navakas

Tai ir fotografo knyga. Vaizdai įsiterpia į poetinės minties aritmiją, ne tik pratęsdami bei išplėsdami eiliuotus tekstus, bet ir įvesdami į žodžiais neišreikštą poeto sąmonės užribį. Sustabdydami seką ir nukreipdami į meditatyvias, autoriaus imperatyvo nebevaldomas sferas. Rutinos nualintas (bet vis dar neabejingas) braižytojas fotografinėje plokštumoje monotoniškai brėžia laidų linijas, žymi šaligatvių trajektoriją, dekoduoja dangaus, vandens ir žemės ženklus. Tačiau čia pat, paneigdamas inercijos ir statiškumo iliuziją, jis įžiebia pro žaliuzes besiskverbiančią įdienojusią šviesą, *be vėjo* išgaubia užuolaidas, sužadina erotiško kūno virpesį. Fotografijų ir eilėraščių jungtis knygoje tampa vienalyte dėl prigimtinio keleriško braižo – vidinio nerimo inspiruotos sutelkties. Jo kūriniai, įraidinti ar įvaizdinti, yra santūrūs, apmąstantys, neskubantys, nevartotojiški. Jie nemadingai dvasingi.

Margarita Matulytė

Julius Keleras

sniegas, benamis, krentantis

Eilėraščiai, fotografijos

APOSTROFA

UDK 888.2-1
Ke63

Knygos išleidimą parėmė Lietuvos Respublikos kultūros ministerija

Dailininkas Arūnas Gelūnas

© Eilėraščiai, fotografijos, Julius Keleras, 2007
© Apipavidalinimas, fotografijų atranka, Arūnas Gelūnas, 2007
© Apostrofa, 2007

Printed in Lithuania
ISBN 978-9955-605-38-6

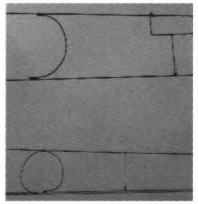

* * *

apyaušry basa dar mano siela
tos knygos ieško tarp šešėlių

ne, regis, vėl neras

* * *

grįžus iš daiktų, išdėliotų ant
stalo, netvarkingai paklotos
lovos, mėgini suprast, kaip
man sekės, kuo gyvenau
tuos šimtmečius, tavo
klajotus haduos

į šiaurę atgręžtas laikrodis
rodo tau, kad ilgėjaus,
akinių makštis, atversta gaubtu,
blizganti mėnesienoj, sako – jis
daug ir įkyriai skaitė

o aš, gal tik prieš kokį šimtmetį
uždengtas gofruotos užuolaidos,
jau tylėdamas kalbu
apie meilę, kurios nesulaukęs
neradau savo knygose

l’année derniere à marienbad

pumpuras neišlaiko tylos, ir sprogsta;
sniegas atšaukia lempų žingsnius, ir negyvas;
miestas ištirpsta, namuos neberadęs gyvybės

kas tu esi, jei tavęs nebėra atspindžiuos
veidrodžių dugnuose, valčių prieplaukose, –
niekur, nors vakar mirgėjo kūnas

kur tu buvai, jei tavo sapnai
kaip rūbai po kelionės
pilni neišplaujamo smėlio

* * *

sniegas, benamis, krentantis
su ašarų grumstais, tekantis perlamutro blakstienom,
ir kitoks – degtinės traukulių sniegas,
kankinimų, deginamų panagių sniegas,
raudančių padegėlių, stingstančių paukščių agonijos sniegas

susitraukęs, šiurpulio nubertų krūtų besileidžiantis sniegas,
katakombų, nuskustų našlaičių džiaugsmo sniegas,
angelų, snaudžiančių barokinėse prieglaudose,
komunalinių apspjaudytų palangių, trikampių senamiesčio
skersgatvių sniegas

kaip tau supinti plaukus, kad niekada daugiau neprikristų

receptas

citrinos žievelę, laikytą tamsoj tris paras,
raganos juoką iš stebuklinės pasakų knygos,
smilgą (ją sukandus laikei prieš daugelį
vasarų), pušies aimaną švyturio perlaužtoj įlankoj

jei atrasi, pridėk pirmąjį kraujo lašą
iš perkąstos lūpos, pirmąjį *nežinau*
ir šešėlį pirštų
užburtoj tos nakties karalystėj

dar?

žinoma, miestą, kurs išplukdė ir liepė negrįžti

* * *

norėčiau turėti ant sienos
geležinkelio atšaką, padengtą sniegu

norėčiau užkutenti trumpėjančią
vasaros dieną tavo plaukų galiukais

norėčiau, kad tais, jau sudilusiais, bėgiais
sugrįžtų paskendus Veronika, ir vėl imtų snigti

su vėju

tavo kūno žemėlapiuos kalvos kalbas
su jūrom (– o jos po ledu), žuvys,
bejėgės žuvys, laukia ženklo
iš šiaurės

kranto linija (– tavo profilis), purslais
nubraižyta užsimiegojusio Viešpaties,
miega dar, bet jau gãli nujausti akimirką,
kai lietus neatpažįstamai susilies su vėju

per švintančią

svetimos jūros dumblas aidi ore
ir blykšta pakrantė; trupančiais
žingsniais žuvėdros uždaro

tamsai vartus, ir per švintančią
miglą iriasi valtis, tačiau
iš tiesų jos nėra

nieko nėra: tik angelo veidas,
trumpam suspindėjęs po vandeniu,
kažkam išduoda

praeities džiaugsmas
liko anam kambary,
dabar ten tik mirę

tolstantis rytas

spindulio lankas jau įtemptas: saulės
laukia lagūnos, įlankos, vienišos srovės

ir niekas negali atšaukti šalpusnio
pražydėjimo, niekas

juoda plaštakė liejas su vienuolio
tolstančiu rūbu, ir štai ant peties jau

(lūpos nejuda), jis nesimeldžia,
tačiau nuo visų sukalbėtų maldų

melsvos jo lūpos šypso Dievopi
netgi jam to nežinant

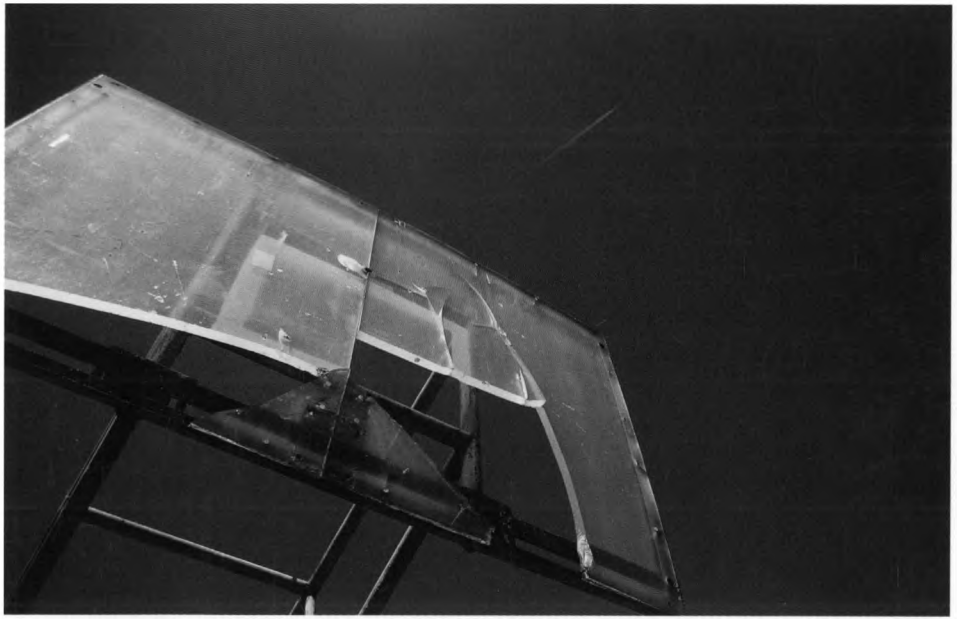

be gailesčio

tuščias, skurdus priemiestis, kruvinai aprūdiję prekystaliai,
turgavietėj užsisklendęs po kultūrinių sluoksnių
katedrom, molio tabernakuliais, po maišto altoriais –
sudūlėjusiom balso stygom, niekam neatsiliepiančiom
nuo vieno 46-ųjų trečiadienio, slepias sukilėlis

visai netoliese baržų puota, žievėm nulaupytom
miškas, palengva pereinantis į pogrindį,
ir kitas žmogus – nuoga galva prigludęs
prie nuplaukiančio Vilniaus debesio,
be gailesčio lekiančio į rytus

sala

jei nori sužinot, kaip jaučiasi sala,
paimk pieštuką ir nupiešk ant lapo
kraujagyslių vainiką ir tada
išjunki šviesą kambary, tegu vien dega
kaimynų langas, atšvaistas palies

tarsi netyčia popierių ir liausis,
nuklys kitur, kur dar nebūta sausio,
tačiau artėja jis su kiekviena para –
ir kai pajusi tu galop, kad nerimas
kaip kraujas, tuomet patirsi, kad esi sala

* * *

plaštakų žemėlapiuos nėra tavo salos,
ji išbrėžta kitur, kur masteliai
ir raidės neturi prasmės ir pavidalo,
kur akligatvių žvaigždės nesirodo anksčiau
sutemos, ir jų niekas ir niekad neskaito

neskaičiuoja kaip bėgusių naktį avių
nei kaip kritusių nežinia kur drugelių,
jie nebuvo supančioti, jie nebuvo arti
pažymėto, didelio kelio, jie tik skrido
ir buvo namuos

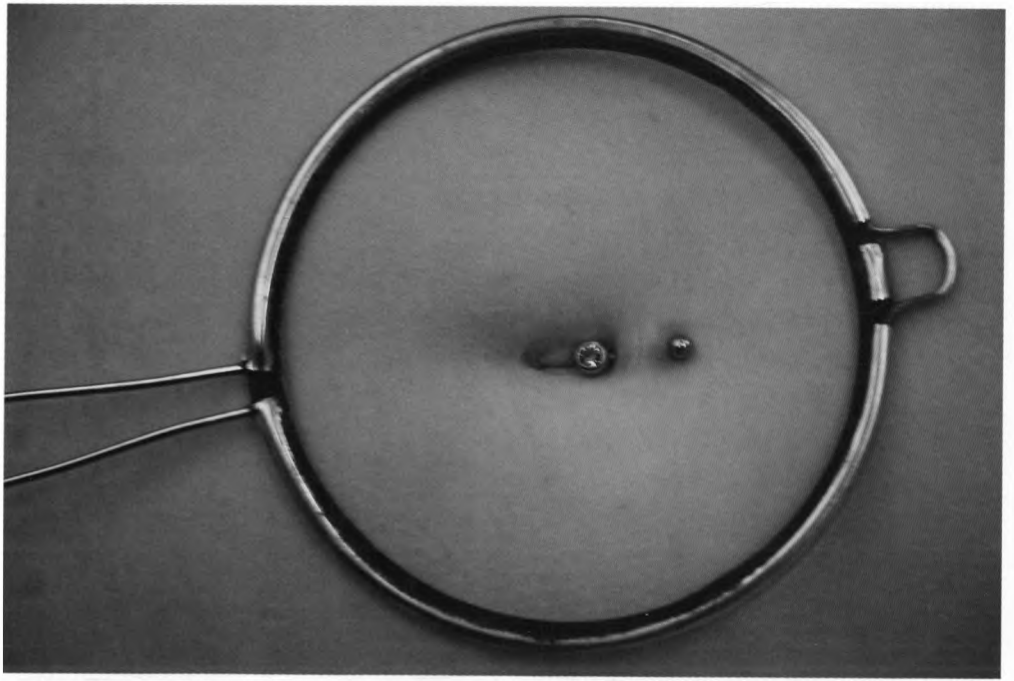

rytas

prabundi, o ant stalo – dienoraščio skiautė
ir šešėlis, įkritęs per klaidą tarp rūbų, juoduoja,
nesiliesk prie daiktų, jie dar miega
ir šviesą sapnuoja, o prabus – pasijus
uždaryti vidurmiesčio auštančiuos skliaustuos

štai šaukštelis arbatai, atspindintis dangų,
o pabudink – kalėjimu taps jam šis rytas,
ir jau ne dangus bus vyzdy jo,
o bálos arba dar naivus Montekristas,
kažkada ir kažkur uždarytas

reikia laukti daug metų, ir gali šis tas atsitikti –
atsiverti Sezamas arba Sezanas išnykti, ten
trimačiuos daiktuos jo absento gėrėjas
sušunka, jog esi tik tuomet, kai kažkas
tau kvėpuoja į burną

apie vieną nepažįstamą balandį

balandis, vaiko pėdos didumo, A. Galdiko
akvarelėje ieško savo sparnų, prakaito
išpiltas, nebepakeliantis miesto lavinos,
balandis, vaiko pėdos didumo

in memoriam drugeliui

nebeatplėšiamas, išgaravęs bučinio drugelis
amžinai lieka baltas, sakytum,
akinamai švari paklodė, pakabinta
džiūti atminties ekranuose

pripažinkim, jis buvo brasta, jungusi lūpas,
balta drobulė, sauganti lūpų akimirkas,
lietaus ir parko sužadėtuvių liudininkas,
šilko raištis dovanų kiekvienam tavo vokui

jis kalbėjo daugiau nei Vilnelės tarpukriokliai,
jis buvo su tais, kurie nežadėjo nelaisvės,
jis buvo žodis, vienintelis galimas žodis,
slapta moneta, nenukaldinta niekur kalyklose

ir štai jo nebėr, kaip nėra praėjusios vasaros,
tačiau kaip paaiškint, jei plazda kažkas sausio naktį,
sakytum, paklodė, kieme padžiauta, ar ištirpusio sparno
dėmė, kur liko tarp pirštų suspaudus

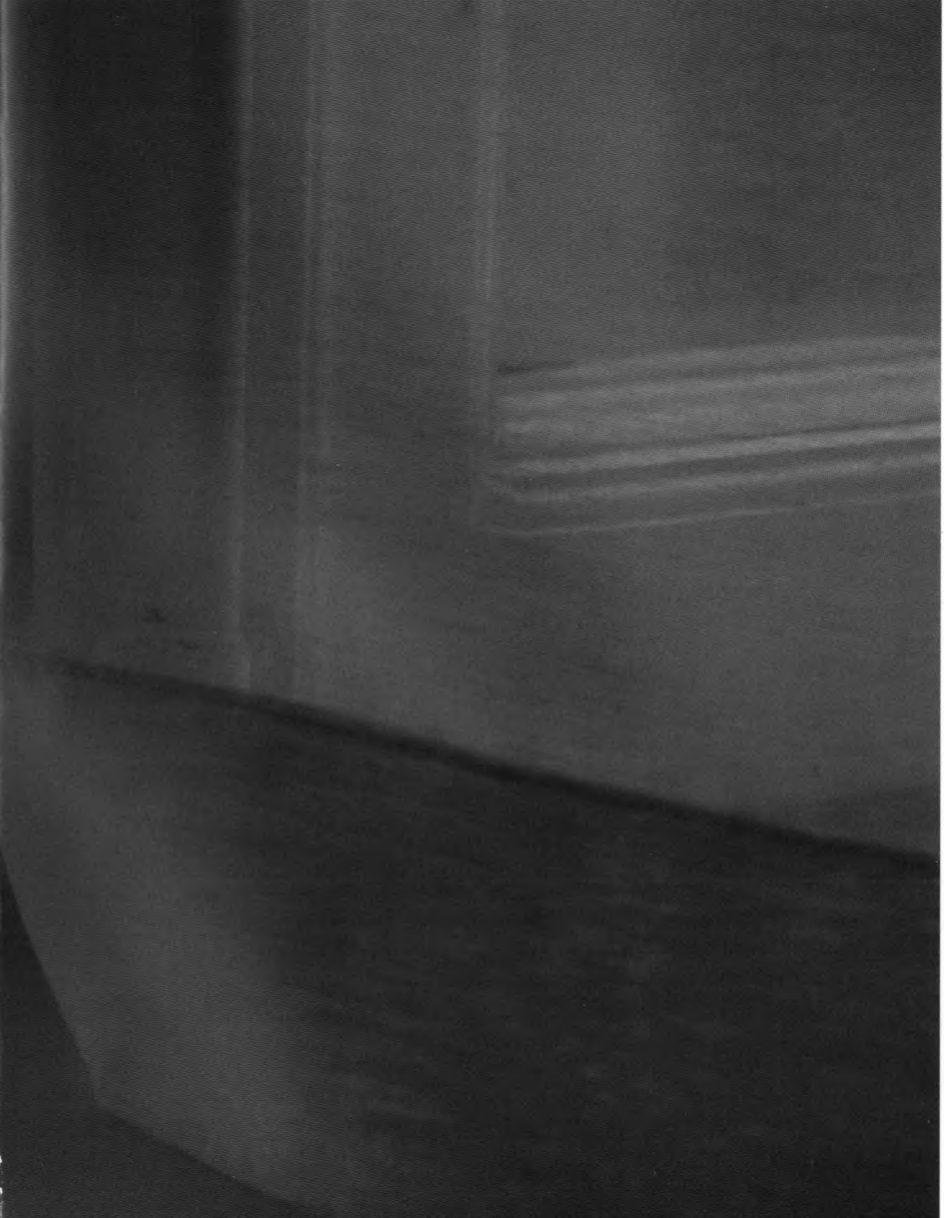

* * *

mergaitė sėdi prie stalo, skaitydama Aistį.
Ką reiškia – *mergaitės greitai pamiršta*?
Atmintis ją valdo stipriau nei bet kada:
dvylika balandžių burkuoja sužadėtuvių
dialektu, nekantriais sparnų mostais

skleisdami apatinį rūbą, aplietą vasaros
skaidrio. Spinduliai brėžia lanką viršum liemens,
kliudydami saulės rezginį, atmušdami siluetą
senolės veidrody: garbanoti minčių nėrėjos
plaukai, iškilnus smakras žvelgia į puslapio

gelmę. Ką reiškia *pamiršti*? (*neprisiminti?*
nebežinoti?) Širdis plazda atmindama kiekvieną
menkiausią vasaros dūžį; rankos, kaip ką tik
užsnigti ciklamenai, įkalintos knygoje – *nežinau,*
ką prisimeni, skaitydama senstantį veidrodį

sekmadienis, rytas

paukščio šešėlis siekia tamsaus miesto
grindinio, nerimo nėrinius geria Vilnelės burna,
svetima žuvis iššoka pažvelgt į Misionierių
bažnyčią, apšviestą kylančios Vilniaus saulės

čia praeini tu, juodu gobtuvu, keistai
kartojančiu ryto judesius (jiems įkvepia
viltį šviesa, žadinamų vaikų balsai, senučių
krypavimai, mišioms atvertos Dominikonų durys)

įkvėpk šito oro, tavo atspindžio neįsileis
nė vieno pastato langas, įdaužtan stiklan plaksis
veltui balandis, ir Halės prekeiviai vis garsiau
melsis krienų, citramono ir nailono kojinių tarme

jan bułhak

ovaliose fotografijose
atbunda Vėlinių liepsnos,
mirusiųjų šešėliai stingstančiose puokštėse
tęsia nepabaigiamą rožių ginčą

sūpuoklių girgždėjimas primena
parkų drausmę, išsklaidytą vienatvę,
žvakes, susibėgančias pokalbiui,
išryškintose Rasų pievelėse

kas tik bebūtum, seniai nebegyvas praeivi,
sukalbėk tris kartus *Sveika Marija*
už šį negatyvo vidurdienį
tavo taip numylėtam Vilniuj

restauratoriai

miestas ties Užupiu suka į kairę,
tačiau vėlu – jie jau čia:
kiemai aklinai užstiklinti, nebeliko
senųjų stoglangių, naujais negyvais
daiktais švyti naujos vitrinos

ir jie slenka pirmyn kaip ūmi lavina,
vyniojanti miestą į švarų, šviesai nejautrų
popierių, kaip rašo laikraščiai – *labiau patyrę*
naudoja daugiau chemikalų, nugali rūdis,
tirpaluos ištirpdo patilčių rūką, atsižvelgdami

į valiklio instrukcijas, deda apsauginę
dangą nesaugiems, neretai beprotiškiems
nebeišvalomiems vietinių sapnams,
kol už posūkio, jau visam neatsisveikinus,
dingsta senoji nurestauruota šviesa

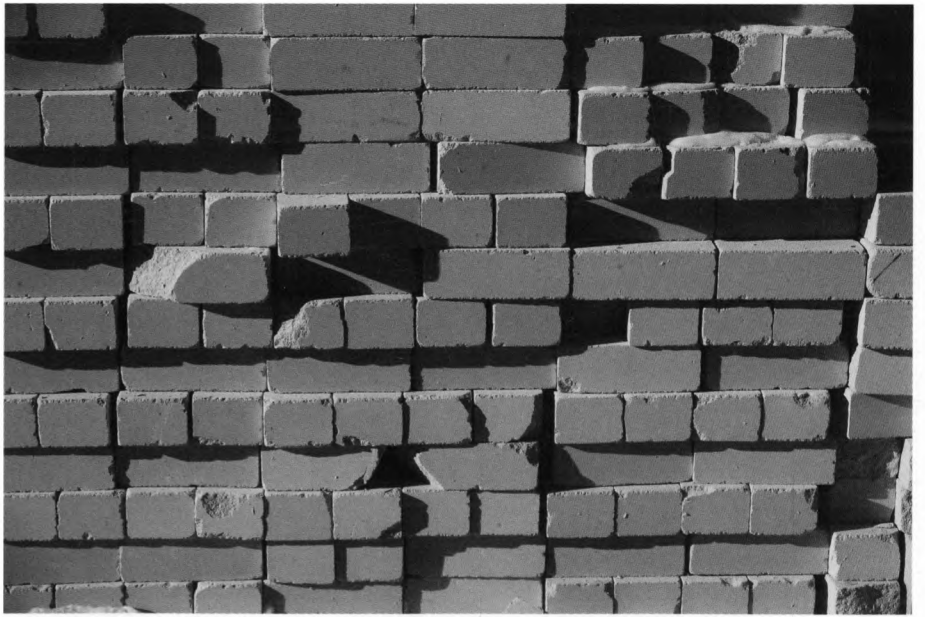

šaligatviai

jiems skauda, jie glaudžias,
kenčia dilgsinčias stiklo
skeveldras, purvą, pakaustytus,
nevalytus, pervalytus, aštrius –
negailestingus, nenuilstančius

jiems skeldėja nugaros, žaizdos
negyja, tikriau, nespėja užgyti –
nešvarūs rudens instrumentai
nuolat primena kaltę
ir privalomą nuolankumą

ar tai bausmė? jei taip, koks
įstatymas, kokios imperijos
vaiduokliai nepalieka
ramybėj atvirų jų kraujagyslių,
saugančių mano miestą?

atsakymo tuo tarpu dar nėra;
tarpupirščiuos vėl dygsta,
plečias devyngalvis gruodas ir
rytas, kitas rytas, dar labiau
priartina pavasarį

apie angelus

angelų kataloguose ieškau aukštaičių angelo; jis turėtų būti
pasviręs nei senutėlis vienuolis, užsimiršęs per Pakylėjimą,
dailiai sudėtais delnais, rudais skvernais, netrukdančiais skristi,
didžiuliu gobtuvu, saulę atmušančiais guzikais; daugiau aš
mažai apie jį ką žinau; kas iš mūsų išmano apie angelus?

angelai geria tik vandenį, jų lūpos niekad nekvepia
silkėm; jie priklauso tik savo sparnams: kas kartą nukritusi
plunksna lemia vis naują tėvynę; jie nežaidžia
„klasių“, nedainuoja, neverkia
ir turbūt nesigaili

aukštaičių angelas, kurio ieškau, turėtų šiek tiek kvepėt
apyniais, bet, šiukštu, ne alum; aukštaičių angelas, kurio
ieškau, turėtų laikyti kišenėj suspaudęs mažą žvirbliuką –
mano vaikystę, lakiojusią Ukmergėj, Adomo Meskupo
gatvėj, prieš pat sentikių kapines

kažkur

kažkur laukia gilus kambarys, pilnas
baimingų šešėlių, sutūpusių palei gluosnius,
žibalo dėmės, pramušę tvenkinių kaktas,
ir neištikimos karalienės krūtys,
neapsakomai biją šviesos

kažkur laukia lakštingalos kraujas,
susapnuotas per pilnatį auštant,
lango rožė, vedanti akį gilyn,
kur nėra prabudimo nei nuovargio,
nei gyvų anei mirusių džiaugsmo

kažkur laukia olon nuriedėjęs žiemos
obuolys (senelis tokius Ukmergėj
išsaugodavo ligi pavasario galo), girgždančios
naktį sentikių kapinės, o virš jų –
žadėtos kažkam kažkada karūnos šviesa

* * *

vietos keičia žmones:
dykvietės tampa pigmentu
odoj, prakaitas įsigriaužia
į kaktą – nebeatplėšiamai
prilipęs voratinklio formos drugelis
(neatpažįstamas)

gruodis svetimiems paliktam bute
per amžius lieka kabėt kalendoriuje
kaip nulenkta vienakryptė rodyklė
prie bombų išgulėto kelio,
prisimeni, anoj fotografijoj
(neatpažįstamo)

niekas jau nebeliudija, išplėšytam
bloknote ranka piešia juoduojančią
snaigę, po to – kitą, trečią,
kol ši tampa juodu kvadratu,
beprasmiškai ieškančiu autoriaus
(neatpažinto)

minding the body

žaibas perrėžia orą, ir kūnas
sutrupa kaip cukraus gabalėlis
arbatos stiklinėje, kur dar virpa
įsibėgėjęs šaukštelis, atsitiktinai
praradęs nekaltybę

žaibas nukerta uolą, ir ištryškęs
upelis išsprūsta kaip kažkieno
pamiršta išdžiūvus gėlė iš apgeltusios
graikiškos knygos, iš dviejų suspaustų
aistros sergimų puslapių

žaibas paliečia odą, ir delno
drugelis pakyla anapus įlankos,
nepripažįstančios tobulai sutvarkytų
parkų, kur, kad ir kas tau uždengtų akis,
vis tiek viešpatauja brolis atsitiktinumas

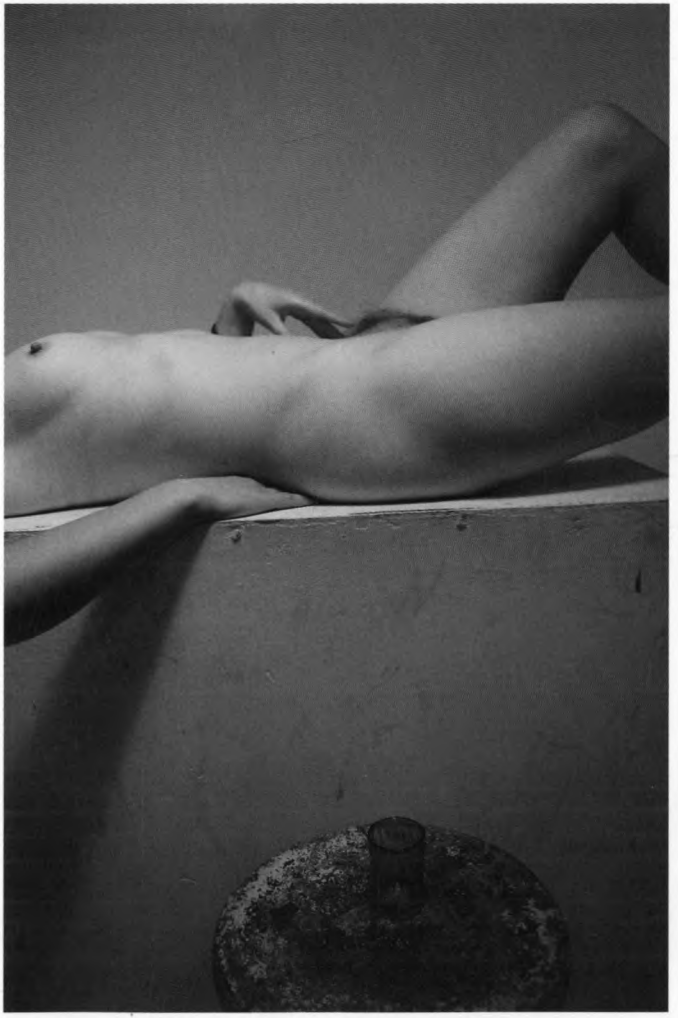

* * *

vaikas žiūri į juodą eilutę, kuri jam tereiškia
anglies pirštų judesius smėlyje

raudonas ispaniškas vynas –
dovanoto baliono spalvą

tamsios, mums išnuomotos, doktrinos –
brėkštant iš kambario į kambarį einantį orą

senų nuotraukų apžiūra prieš išmetant

ir porelės Liuksemburgo soduose nebeatrodo
tokios laimingos kaip prieš pusšimtį metų –

nebėra čia erotikos, tik iškirpti iš kartono
lietaus apardyti kūnai, mechaniškai
kažkieno suglausti, kad iš tolo atrodytų gražūs

early erotic photos

mažutė fotografija tampa praplėštu langu; devynioliktas
amžius tebemerkia saldžias nedažytas blakstienas,
jas dengia vien šydas. Ieva prabunda ir lieka
įšalus – išryškinta, išfiksuota, paruošta žiūrovų akims,
gundanti žvilgsnį, gerai apšviesta stiprios, nesvyruojančios lempos

rudi krūtų guzikėliai, marmuro angelas, murmantis maldą
iš rūbų išlaisvintam kūnui, amfora, kurią ji laiko tarp kojų
ir švelniai lieja, vos vos tepaliesdama kairiąją blauzdą, nėrinių rūkas,
dengiantis jos ką tik sudygusį mišką: aistringą ir tankų, viliojantį
žvilgsnį: *ne, ne, aš juk pasimiriau prieš Pirmą pasaulinį*

o štai dar viena *nu*; skaitanti knygą ramiai taip,
tarsi būtų vienutėlė pasauly, smakras prilaikomas delno,
tarsi prieš septynis dešimtmečius mūsų nebūtų ištikus
Didžioji Prancūzų, ji skaito taip, tarsi nieko pakeist
jau nebebūtų ir galima

judesys iš vienos vasaros niujorke

sąnariai atsileidžia į rytą; sugėrusi mėnesieną
paklodė tampa besvorė ir judesio fluorofortas
mesteli veidrodžiui itin nelauktą smūgį; veidas
dar miega, ritmingai kilnojasi krūtys,
nematydamos išeities iš oro paspęstų pinklių

ir plaučiai pumpuoja deguonį; *mm, o*? –
lūpos bunda nespėriai tarsi du nukirpti,
kryžmai suguldyti ėriukai, ranka kyla
aistrai (ne, tai tik sapno likutis), kitapus
atsimušęs svetimo miesto šešėlis

ta pati scena niekad nesikartos – jokioj
kino ar teatro salėj, jokioj apmusijusioj
atminty su nešvariais vienuolyno karveliais,
jokioj neprabrėkštančioj prieblandoj, kur
judesio fluorofortas įsibrėžęs lig pat kaulų čiulpų

drugeliai

krantą panardina banga, sugerdama
visus drugelius, ką tik atleistus nuo
privalomų skrydžių, privalomo
virpesio ore, būtinos pusiausvyros,
įsivaizduojamų atramos taškų

taip pat ir nuo fantazijų, kurios
neleisdavo nurimti nebrandiems jų
sparneliams anos vasaros žolėje,
nuo įpročio tepti sparnus nektaru,
kartais suvilgytu svetimu saulėlydžiu

ar jie galėjo žinoti, kas bus, kai juos
ištiks šioji vandens galybė, kai Didysis
Bevardis palies mažuoju pirštu,
o visas išlikęs pasaulis toliau užsiims
savo karo ir meilės žaidimais

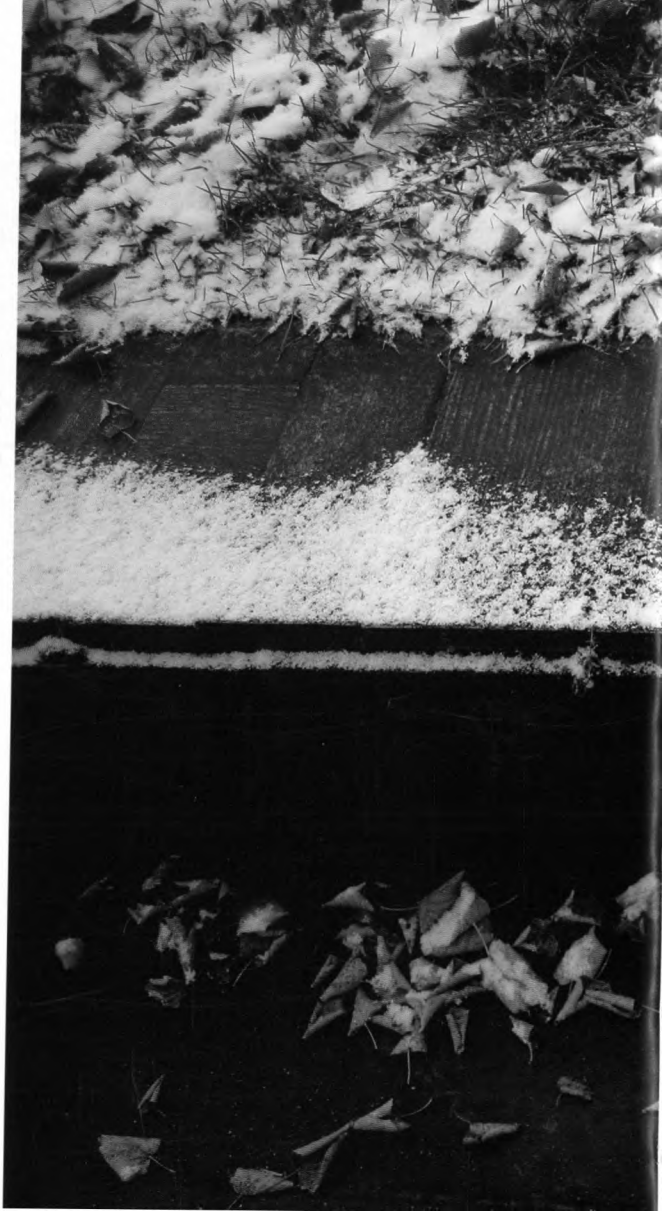

jos gyvenimas

keletas apelsinų, užtroškusių plastiko maišeliuose, bejėgiškai
išskleidusių savo gelsvį, vonioj – *nivea, curel*, cigarečių
kvapas (ir vėl vakar rūkė iš įniršio, kad jis neatsiliepia įsijungęs
autoatsakovą), stalas beviltiškai aptriušusia staltiese, indas liepų
medaus iš kaimynės – šlubos, bet nuolat laimingos kaimynės

keletas kvitų, kuriuos ji sviedžia tarsi gėles palydos berniukai
nuotakai, išeinančiai iš bažnyčios; kas tau svarbu šiam pasauly –
muilo operos, nedėvėtos vakarinės suknelės brangiose vitrinose,
lūpdažiai, kurių niekam nereikia, net kai išsirengi po vidurnakčio
ir nuoga žiūrinėji vaikystės nuotraukas

laimingos sagos spindi įsauly, sesuo su vaikais toli, nepasiekiamai –
ir ką jai rašyti? apie viršsvorį, kurį derėtų numesti, amžinas vaikų
slogas, čiaudulio baimę, dulkių siurblio filtrus, kuriuos ir vėl
pamiršai nupirkti, ar karnavalines nuotraukas reklaminiam
buklete iš niekada nelankyto Rio

ką jai rašyti? subraukyto dienoraščio raukšlės įdėmiai
(*kantriai? įkyriai? smalsiai?*) seka virtuvės veidrodžio veidą,
kitame kambary ant spintelės pamiršus vaistus, susirietus
iš skausmo bandai nugalėti nenumaldomą proveržį,
kaip ir kitos nabagės europų ir azijų moterys

diktorius praneša pūgą, rankos suranda sagas, liepdamos lįsti
į kilputes, kojos priima batų svorį ir *nevilties okeanas* –
taip ji save vadina – išeina pasivaikščioti į parką, kur
prietemoj nieks nepastebės apverktų plaukų galiukų
nei žalsvų pirštinių su išsiuvinėtais nykštukais

dienos pabaiga

o ji lėtai nusimaus kojines, atsisegs
jau seniai nemadingą sijoną ir galiausiai
baigus šį nebylų apsinuoginimo pokalbį
su jūra įstums savo švytintį kūną į sūrų,
nelygiai banguojantį vandenį

kelios žuvėdros abejingai žvelgs į smėlio
spalvos formas, miniatiūrines kopas, rudais,
kadais lyg auksuotais, speneliais, neplazdančią
juodą trikampę vėliavą, matyt, saugojančią
nuo negandų atviruose nežinomuose vandenyse

paskui prasidės liūtis, ir jai teks bėgti,
skubiai maskuoti vėliavą, dengti mažąsias
kopas, kurios žuvėdrų vyzdžiuos
dar kiek blaškysis tarp vėjo ir lietaus
drauge su jas slėpti nešančiu kūnu

iš miesto gyvenimo

driežas lipa per knygą: lapkričio galas,
žolė palaipsniui atsisako spalvos ir
vardo, ir Viešpačiui ima šalti rankos
per sekmadienio mišias užguitam,
traiškanotam, irgi bevardžiam priemiesty

šiukšlių dėžės, sutežę lapai sapnuoja kaitrą,
išsivadėjęs chlorofilas telkias žemyn,
kol susilieja su kažkieno ašarom,
lietaus nusviestu pajuodusiu skalbiniu,
senom laikraštinėm naujienom

du priemiesčio poetai, kadaise perkaitę
saulėj, tebesigalynėja su tariamu jaučiu,
jų keistas tango lieka apšalusioj žolėj,
ir visuos Šiaurės Atėnų parkuos ima
staiga retai ir gofruotai snigti

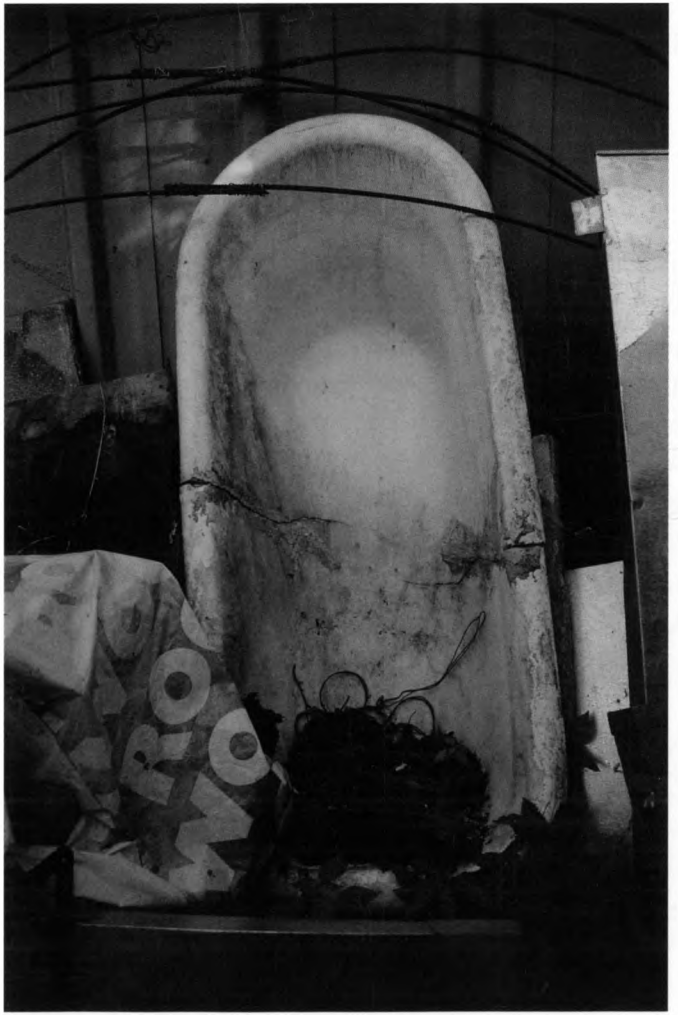

dviem gėrėjams

Forse e un segno vero della vita.
Salvatore Quasimodo

saturnalijų garas kyla nuo Naujininkų: pjuvenos, malkos, išdžiūvę gerai kadagiai,
pietryčiuos miškas, paruoštas kirtimui, tik va, trūksta kirtėjų, jie miega, degtinės
tvaikas veja sapnus jų ir svaigstantys rytop balkonai čia nedaug tepadėtų:
miegantys nepasiruošę tremčiai nei ją nešančiam
kryžiui

juodas vidurdienio strazdas kelia gailesčio puokštę: neteisingai ištartos metaforos
kimsta ir aižėja, butaforinis ženklas vis dar žymi sąmonės ribą, ir tamsus
meteoras, aplėkęs kraujagyslių ratą, vėl sminga purvinoj, nugalėtoj vidurmiesčio
pievoj lyg suvėlavęs, niekados nepataikantis teisiojo
sakinys

šįkart vėluojantis žodis nebepasieks adresato: suniekintos raidės
grįžta į puslapius kaip akmens liūtų meilė, neištvėrus lietaus, nors pirmadienį,
ties nuskilusių čerpių namu, jie vėl susitiks nelyginant du mėnesienos spanieliai,
kuriems kituomet susitikti
neleista

liečia kažkas durų rankeną, šalti nežinantys pirštai ieško atsako ir dantų
smegenim groja kažkas Morzės diktantą, Davidas Sandbornas, krečiamas drugio, baltoj
Kalifornijos salėj aprauda tėvynę, mane ir tave, RV ir VM, saksofoną, virstantį
pirmykščių garsų tumulais, niūrų gėrėjų žodyną, jis dar turi ką
apraudoti

tik mes, surūdijusių lūpų armonikėlės, apmaižioti miesto balandžiai, pasieniais
ieškom kėkšto, užmiesčio paplūdimiuos virstančio burėm, dairomės miško kirtėjų,
smigusių nakčiai užrakintų vario vartų miegu, kol galiausiai kryžius tampa
vieninteliu
kūnu

iš keliautojo užrašų

dviratininko šešėlis įsilieja į Lisboa šešėlį
ir subraižyti rytmečio kadrai ima slinkti
pro pigaus pensiono užuolaidas: kušetėje
lieka tavo kūno formos (pagal jas turbūt
būtų galima išlieti modernią Venerą)

tiltas meta šešėlį žuvėdroms, šurmuliuojančioms
turgaus aikštėj, nuogi čionykščiai berniukai gaudo
fontanuose atspindžius, tačiau jis nedvejodamas kerta
paskutinę sankryžą ir pagaliau pririša uždususį
dviratį krantinėj, kur snaudžia putojusi įlanka

atminties rakandai švysteli ūmai kito, geriau
pažįstamo, miesto šviesa, amžinu skersgatvio posūkiu,
kurs baigias tik smingant į sapną tarsi
žvilgsnis į jau neįskaitomą laišką, ir žuvėdra
lieka blaškytis ore tarytum išsprūdęs stipinas

vasaros laikas išsenka, fontane lieka nuogos,
negyvos monetos, krantinėje – senstantis dviratis;
ir vėliau jau kiti kūnai repetuoja venerų formas ir kitos
akys liečia pensionų palanges, kur vis dar
plyti žilų Lisboa balandžių imperija

sargas (galimas daiktas, miunchene)

pavandenijęs žvilgsnis, vėlyvo rudens paviljonas,
kortos ant stalo – aptrintos, tos pačios;
be atodairos lyja, žvėrys ir paukščiai
šiam peizaže narvais atskirti vienas nuo kito
kaip jis nuo pasaulio, tik vietoje grotų – sienos

dabar – šiltas kuklus pensionas, baltalytė
violončeliška nugara, kiauksint mažyčiam
kameriniam šuneliui, pensijos pergamentai –
reguliariai tiksintys, kaip ir jos periodai;
jokios baimės, prakaito, augančio svorio

nedidelė pergalė – tas tiesa, bet jokių galvosūkių,
bildančių dantų tramvajuje, gręžiančio kaltės
jausmo: vagabundo aistros šilkine juostele sujuostos
alyvų spalvos laiškų dėžutėj su mirusių
astrų vilnijančiu gniužulu

jokių persėdimų, jokio skubėjimo, jokių melagysčių
(*užtrukau pas Fredą, mieloji, gatvėje susidūrė,*
aukų, ačiūdiev, nėra), jokių žaizdų perrišimo
kiekvieną pirmadienį auštant, jokios širdgėlos,
jokio skubėjimo per pietų pertraukas

nuovargio – irgi, tik auštančios dubeny
kojos, sąnarius liejantis šiltis ir truputį
virpantis stiklas raudono Bordeaux ir,
kas be ko, iš niekieno nepaveldėtas
ir niekam neskolingas nerimas

du

I

šalna, neprasikalusios krūtys,

princas... dar švarūs sapnai

ir paklodės, delnai – atviri

saulės bučiniui... spindi du

balti dryžiai ant lovos,

ir angelas dar nėra

prašomas to, kas

nėra įmanoma

II

pilnakrūtė žiema, riebus

apsiblausęs angelas, tuščias

puslapis ten, kur andai dar būta

svajonių

ir jau nebekeista

liesti vaivorykštę po rytinio

lietaus – tai tik virvė,

skalbinių virvė

kalėdų versija, beje, nemaloni

Nakties grafitas braižo jų sapnus, ir auksaplaukis angelas pakyla, nerasdamas žvaigždės. Viduj suklinka moteris, ūmai įleidus šaltį kambarin, kur keptas triušis puošia vakarienės stalą, ir karšta žuvis jau nebeplauks pavasariop į nerštą. Išgaubtas veidrodis atspindi tylą ir šaltakraujiška ranka atriekia duonos, vasara sudribus ilsis tolimam laike, dauboj, slėny, kur aušta saulėj įsišildę kūliai, pilni nakties, ir triušis gyvas dar lakioja aptvertam narve. Draugijos vyresnysis pasiūlo tostą, prieštarų nėra, aukojamasis irgi neprabyla, aplietas padažu. Palangėje kažkas netyčia suburkuoja, bet į tai nieks dėmesio nekreipia. Didelio čia daikto, kažkas mat neš alyvų šaką, kai čionai konvulsijose blaškos dar neišsiskleidę rožės, nerasdamos erdvės kiek joms reikėtų, ir vynas bliaukia į stiklus. Aitri tamsa pasiūlo dar erotinį kokteilį. Vijoklis kopia vystančiais kaklais, ir nuteista šviesa apleidžia kambarius, o šeimininkė sako: „Ak, aš girta, bet violeto vynuogės man tinka prie suknelės. Mielasis, pirkim vynuogyną šių Kalėdų proga...“ Ir mėsa pakvimpa virš grotelių. Putoja židinys. Šio vienkiemio nelanko santaklausas, dėkingi žvilgsniai neseka, ar ką jisai ištrauks iš savo purpurinio maišo. Tik triušis pamažu sugrįžta ten, iš kur atėjo – pelenas ir dulkė. Ak, ir už ką? Jie nesupras.

Jų balsas – sauja smėlio.

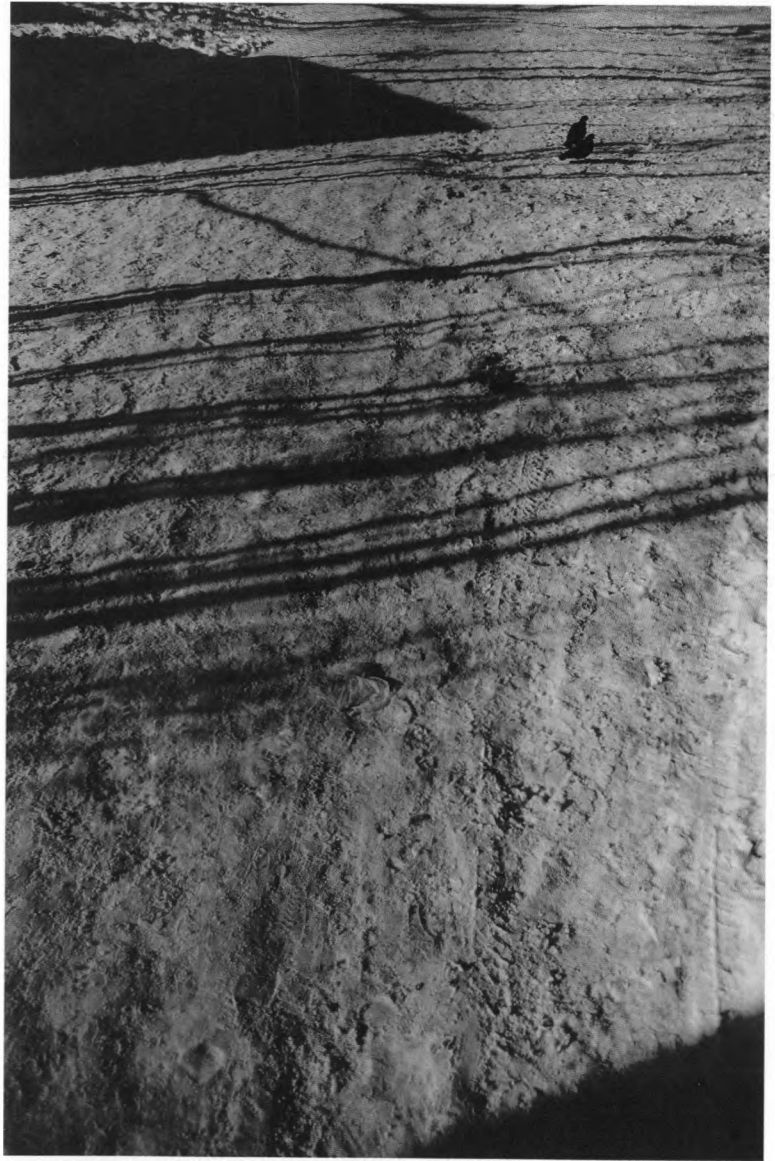

raktai

tu vėl nerandi raktų, ir aklas
pienininkas prabilda pro tavo langus
iš seno itališko filmo, vežimas
verčiasi pievoj, ir trumpam pakilusios
čiurkšlės grįžta atgal į žolę, sceną
stebint gulinčioms karvėms

tu vėl nerandi raktų, o laikas
išeiti, laikas rakinti duris
(ar bent jau užremti jas akmeniu),
laikas ilgėtis daiktų, kurie jau
yra, kurie buvo, tik tų, nesuklysk

raktų nėra, gal jie slepias, gal
nebenori amžinai tos pačios
begarsės priekaištui atvertos
burnos, to paties įkypo posūkio,
gal jie, sakau, gal jie tiesiog
išėjo gyvent atskirai

* * *

laikrodžio ešafotas ima svyruoti, ir
rodyklės susikryžiuoja, išsiskiria,
knežindamos dar vieną sekundę,
po to dar vieną, dar vieną, dar –
tačiau kažkas įnirtingai stumia naujas

vis naujas idėjas ir taip daugina aukų
kiekį, bet, keista, jokioj aukų duobėj,
bent tuo tarpu, nėra matomi jokių tautybių
mirusieji, jokie mauzoliejai su marmurinėm
kaukolėm ir gėdingom granito ideologijom

jokie vainikai neseka laidotuvių
ceremonijos, nes jos paprasčiausiai
nėra, tesama tik laikraščių iškarpų
su nevienodo storio rėmeliais, filologiškos
baimės suklysti kirčiuojant nežinomą žodį

ir neamžinų laikrodžio baterijų, kurios
vieną sykį išseks, ir tuomet mus kirčiuos
nebe ešafoto rodyklės, o debesys, saugantys
salą, tos baltos ir didelės sagos, kurių
bando siekti pusiaudienį kirų snapai

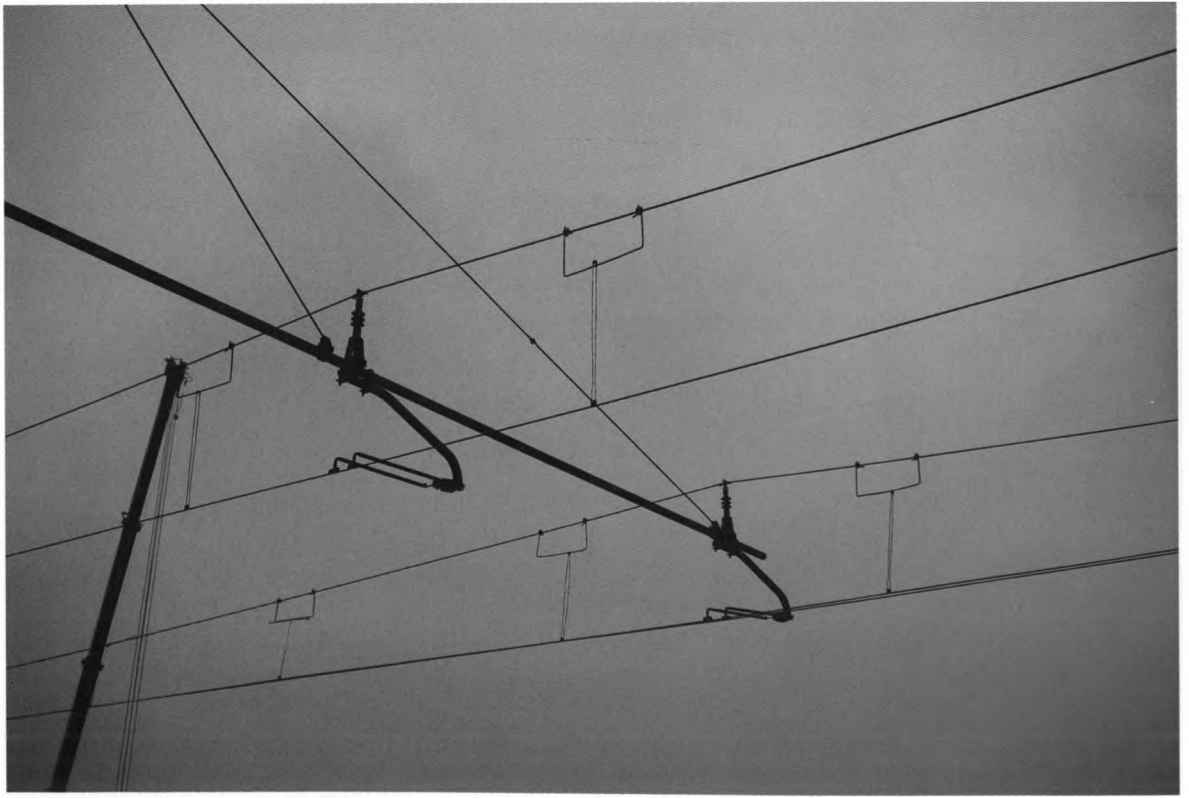

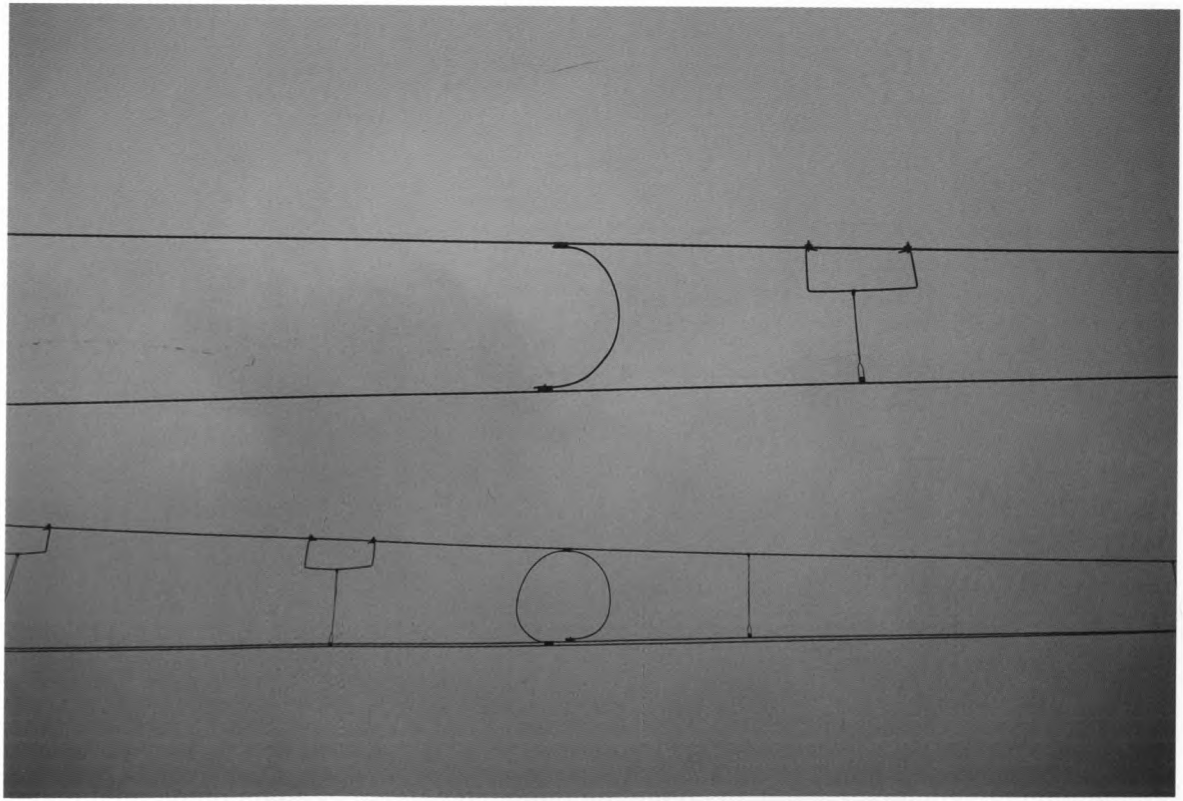

* * *

kraujo grupės nėra, yra pavadinimas, formuliaras,
abejingas žvilgsnis per langą, paukščio šešėlis
ant ligoninės sienos, spėjama aimana, netvirti
koridoriaus žingsniai, plaštaka, laikanti veidą,
skruosto šlapimas, ilgas vienodas ašaros
kelias namo

bet ar tau norisi grįžti

gimimo diena

pėdos slegia sniego krakmolą, atsiskyrėlis
valgo tik bulves, geltoni nešvarūs
drugeliai suka ratus žibalinės lempos
dovanotuos ovaluos, pirštai atskleidžia
knygą, ir čia drugio sparnas, baltas
kaip išgąsčio veidas

pasitrauk! tu esi jau, tu ką tik gimei

turinys

[apyaušry] 7

[grįžus iš daiktų, išdėliotų] 8

l'année derniere à marienbad 10

[sniegas, benamis, krentantis] 12

receptas 14

[norėčiau turėti ant sienos] 15

su vėju 18

per švintančią 20

tolstantis rytas 22

be gailesčio 24

sala 25

[plaštakų žemėlapiuos] 26

rytas 28

apie vieną nepažįstamą balandį 29

in memoriam drugeliui 30

[mergaitė sėdi prie stalo] 34

sekmadienis, rytas 35

jan bułhak 36

restauratoriai 38

šaligatviai 40

apie angelus 44

kažkur 45

[vietos keičia žmones] 46

minding the body 48

[vaikas žiūri į juodą eilutę] 51

senų nuotraukų apžiūra prieš išmetant 52

early erotic photos 54

judesys iš vienos vasaros niujorke 56

drugeliai 58

jos gyvenimas 60

dienos pabaiga 62

iš miesto gyvenimo 64

dviem gėrėjams 66

iš keliautojo užrašų 68

sargas (galimas daiktas, miunchene) 69

du 76

kalėdų versija, beje, nemaloni 74

raktai 76

[laikrodžio ešafotas ima svyruoti] 77

[kraujo grupės nėra] 80

gimimo diena 82

Keleras, Julius
Ke63 sniegas, benamis, krentantis : eilėraščiai, fotografijos / Julius Keleras ; fotografijos Juliaus Kelero. – Vilnius : Apostrofa, 2007. – 88 p. : iliustr.

ISBN 978-9955-605-38-6

Penktajame Juliaus Kelero (g.1961) eilėraščių rinkinyje, kaip ir kai kuriose ankstesnėse poeto knygose, pastebimas klasikinės kultūros ilgesys. Asketinė eilėraščio forma rodo, kad autoriui svarbiausia reflektuoti ir skatinti refleksijoms skaitytoją, užuot vertus jį žaisti modernius lingvistinius žaidimus, kuriais dažnokai poezija tik imituojama. Šio kūrėjo emocija disciplinuota, lakoniškas sakinys atveria erdvę sąmonei, ieškančiai savo kultūrinės ir istorinės tapatybės.

Rinkinyje publikuojamos ir paties poeto sukurtos fotografijos. Tačiau vaizdai čia nėra poezijos papildai, o eilėraščiai – ne išplėstiniai vaizdų komentarai. Knygoje veikiau mezgamas poetinio žodžio ir meninio vaizdo pokalbis, suteikiantis Juliaus Kelero pamėgtoms temoms bei motyvams polifoninio skambesio ar holografinės erdvės. Poetinis-fotografinis autoriaus peizažas anaiptol ne džiaugsmo žemė, tačiau jame įtaigiai dera dienoraštinis intymumas ir intelektuali ironija, išraiškingos asmeninės mitologemos ir universalios žmogiškumo patirtys.

UDK 888.2-1+77.04(474.5)

Julius Keleras
sniegas, benamis, krentantis

Eilėraščiai, fotografijos

Redaktorė Giedrė Kadžiulytė

Išleido „Apostrofa", a/d 1026, LT-01004 Vilnius, el. p.: apostrofa@takas.lt
Spausdino Standartų spaustuvė, S. Dariaus ir S. Girėno g. 39, LT-02189 Vilnius,
el. p.: info@standart.lt

fotografijų sąrašas

viršelyje: daiktai sniege. Iš serijos *Vilniaus indeksas*, 2007
p. 9 žaliuzė. Iš serijos *Mano malonumai*, 2006
p. 11 muilinė. Iš serijos *Mano malonumai*, 2006
p. 13 [be pavadinimo.] Iš serijos *Išeitys*, 2006
p. 16–17 [be pavadinimo.] Iš serijos *Vilniaus indeksas*, 2006
p. 19 [be pavadinimo.] Iš serijos *Nida*, 2007
p. 20–21 mariose. Iš serijos *Nida*, 2006
p. 23 krepšinio lenta. Iš serijos *Mano malonumai*, 2006
p. 27 be kompaso. Iš serijos *Kūnų ribos*, 2005
p. 32–33 be vėjo. Iš serijos *Mano malonumai*, 2006
p. 37 sūpuoklės. Iš serijos *Vilniaus indeksas*, 2006
p. 43 siena. Iš serijos *Mano malonumai*, 2007
p. 42–43 suoliukai. Iš serijos *Gotlandas*, 2006
p. 47 durys vonion. Iš serijos *Mano malonumai*, 2007
p. 49 45664. Iš serijos *Kūnų ribos*, 2005
p. 50–51 vokiečių XIX. Iš serijos *Žaidimų aikštelės*, 2007
p. 53 kėdė. Iš serijos *Nida*, 2007
p. 55 simona. Iš serijos *Kūnų ribos*, 2006
p. 57 bėgantis vaikas. Iš serijos *Vilniaus indeksas*, 2006
p. 58–59 drugeliai. Iš serijos *Vilniaus indeksas*, 2006
p. 63 plytos. Iš serijos *Nida*, 2007
p. 65 vonia. Iš serijos *Mano malonumai*, 2006
p. 70–71 per užuolaidą, 2005
p. 75 balandžiai. Iš serijos *Vilniaus indeksas*, 2007
p. 78 telegrama I. Iš serijos *Italija*, 2005
p. 79 telegrama II. Iš serijos *Italija*, 2005
p. 81 perėja. Iš serijos *Vilniaus indeksas*, 2006

APOSTROFA

norėčiau turėti ant sienos
geležinkelio atšaką, padengtą sniegu

norėčiau užkutenti trumpėjančią
vasaros dieną tavo plaukų galiukais

norėčiau, kad tais, jau sudilusiais, bėgiais
sugrįžtų paskendus Veronika,
ir vėl imtų snigti

9 789955 605386